

USNESENÍ

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Lachmanna a soudců Mgr. Michaely Macurové a Mgr. Jana Ferneckého ve věci

žalobce: **Pxxx z. s.**, IČO: xxx
sídlem xxx xxx

proti

žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**
sídlem Mariánské náměstí 2/2, 110 01 Praha 1

za účasti: **Ing. F. Č.**
bytem xxx
zastoupen advokátem Mgr. Janem Soukupem
sídlem U Prašné brány 1079/3, 110 00 Praha 1

**v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 1. 2024, č. j. MHMP 116223/2024,
o návrhu žalobce na přiznání odkladného účinku žalobě**

takto:

- I.** Návrh žalobce na přiznání odkladného účinku žalobě **se zamítá.**
- II.** Žalobce se **vyzývá**, aby ve lhůtě 5 dnů od doručení tohoto usnesení odstranil vady svého podání tak, že uvede, zda se seznámil s napadeným rozhodnutím žalovaného, resp. uvede den, kdy se tak stalo.

Odůvodnění:

- Dne 2. 4. 2024 byla zdejšímu soudu doručena žaloba, kterou se žalobce domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného. Žalobce je spolkem, jenž nebyl účastníkem řízení, má však za to, že rozhodnutím žalovaného byl omezen na svých právech.
- Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím zamítl odvolání městské části xxx a potvrdil rozhodnutí Úřadu městské části xxx, stavebního úřadu, ze dne 1. 3. 2023, č. j. MČ xxx 048951/2023/SU/Vav, který ve společném územním a stavebním řízení schválil stavební záměr nazvaný „Sjezd z komunikace na pozemek parc. č. xxx v k. ú. xxx“, na pozemku parc. č. xxx v katastrálním území xxx.
- Žalobce v žalobě uvedl, že jeho hlavním posláním je dle stanov ochrana přírody a krajiny, má sídlo na xxx a sdružuje místní občany včetně vlastníků nemovitostí. Spolek byl do spolkového rejstříku zapsán v roce 2022, navazuje však na dřívější dlouhodobou činnost iniciativy Pxxx, skupiny občanů žijících na xxx, která vznikla v roce 2011. Činnost spolku se zaměřuje zejména na prostor xxx a xxx, které sídlo spolku obklopují. Členové iniciativy a spolku dlouhodobě hájí, aby ve svahu nad xxx a v oblasti přírodního parku xxx nedocházelo k rozšiřování zástavby, aby toto přírodní území sloužilo k rekreaci občanů z přilehlých částí města, aby zde byla ponechána zeleň a zachována dostatečná biologická rozmanitost. Žalobce tvrdí, že činnost spolku má silnou

Shodu s prvopisem potvrzuje J.V.

podporu obyvatel a vlastníků nemovitostí v oblasti xxx a odkazuje na shromážděné podpisy na petičních listinách týkajících se nesouhlasu se stavebními záměry v lokalitě. Předseda spolku se mimo jiné účastnil zasedání Zastupitelstva městské části xxx dne 7. 3. 2023, kde byl projednáván postup městské části ve věci nyní řešeného záměru (stavby sjezdu) a kde vystoupil v zájmu toho, aby městská část xxx ve správním řízení činila právní kroky proti umístění předmětné komunikace. S ohledem na právní úpravu se však spolek v té době správního řízení nemohl účastnit.

4. Dne 5. 4. 2024 doručil žalobce soudu návrh na přiznání odkladného účinku žalobě. Žalobce v návrhu uvedl, že s realizací stavby bylo započato, na pozemku, kde má být stavba realizována, došlo k vykácení vzrostlých stromů a bylo odstraněno pletivo stávajícího oplocení, k čemuž doložil fotografie. Žalobce tvrdí, že výkon napadeného rozhodnutí by pro něj znamenal podstatnou újmu. Pokud by zahájená stavební činnost pokračovala a stavba byla realizována, nebylo by již možné dosáhnout jejího odstranění, i kdyby byla žaloba úspěšná.
5. Žaloba, kterou žalobce podal, je v zájmu občanů a vlastníků nemovitostí v části xxx, kde spolek působí, i v souladu s veřejným zájmem. Předně jde žalobci o to, aby v předmětném území, které leží uvnitř přírodního parku xxx, nedocházelo ke zvyšování rozlohy zastavěných zpevněných ploch. Dalším jeho zájmem je zachování bezpečného provozu na komunikaci xxx, nerušeného budováním sjezdu, protože zejména autobusová veřejná doprava na této komunikaci je místními občany využívána při cestách do dolní části xxx k xxx a k xxx. Jak již žalobce uvedl v návrhu na zahájení řízení, dopravní dostupnost předmětné vinice již je dostatečně zajištěna stávajícími příjezdovými cestami a budování dalšího sjezdu z komunikace xxx je zbytečné a vzhledem k podmínkám v místě i nebezpečné.
6. Žalobce tak má za to, že jsou splněny podmínky pro přiznání odkladného účinku žalobě.
7. Žalovaný s přiznáním odkladného účinku nesouhlasí. Za nedůvodnou považuje i samotnou žalobu a má za to, že žalobce není k jejímu podání legitimován, neboť napadeným rozhodnutím nebyl nikterak zkrácen na svých právech, ani to netvrdí. K samotnému návrhu na přiznání odkladného účinku žalovaný uvádí, že dotčené orgány, které chrání veřejné zájmy na úseku ochrany složek životního prostředí, územního rozvoje, památkové péče a bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, vyslovily se záměrem souhlas. Jejich souhlasná stanoviska byla předmětem přezkumu a nadřízené orgány je potvrdily. Dále žalovaný uvádí, že komunikace je umístěována v plochách, které takové využití dovolují, a jejím umístěním nemůže dojít ke znehodnocení nebo ohrožení využitelnosti dotčených pozemků z hlediska jejich funkce.
8. Žalovaný má za to, že žalobce ve svém návrhu nikterak netvrdil ani neprokazoval, že by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám. Přiznání odkladného účinku správní žalobě znamená výrazný zásah do právní jistoty a do práv nabytých třetími osobami.
9. K návrhu na přiznání odkladného účinku se vyjádřila také osoba zúčastněná na řízení (stavebník, dále též „OZNŘ“). OZNŘ považuje podanou žalobu za obstrukční; jejím účelem je ztěžovat a prodlužovat realizaci sjezdu. Žalobce se mohl účastnit správního řízení, což neudělal. OZNŘ nesouhlasí ani s přiznáním odkladného účinku žalobě. Žalobce dle OZNŘ netvrdil ani neprokázal, že by mu realizací sjezdu měla vzniknout újma, uvádí pouze obecné a spekulativní závěry. Ke kácení dřevin došlo na základě platného závazného stanoviska stavebního úřadu MČ xxx ze dne 12. 1. 2023, sp. zn. 1322/2022. K bezpečnosti na komunikaci xxx OZNŘ uvádí, že cesta pěších je již nyní v podstatě vyloučena – nejsou zde žádné chodníky, komunikace zasahuje až ke svodidlům atd. Využití autobusu samozřejmě nic nebrání ani do budoucna. Přírodní park xxx je rozsáhlé území, jehož součástí je i celé území MČ xxx a neexistuje zde žádný kategorický zákaz zástavby. Stavby by měly splňovat podmínku souladu s krajinou, což je u stavby sjezdu splněno.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

10. Dále OZNR uvádí, že eliminací stavby sjezdu by byly zmařeny již vynaložené finanční prostředky a nesporně by také došlo k zániku vinice p. č. xxx, v k. ú. xxx, s čímž by byla spojena rozsáhlá ekonomická újma vlastníka vinice.

K podmínkám řízení

11. Městský soud se nejprve musel zabývat otázkou podmínek řízení. Pokud by nebyly splněny a jednalo se by se o neodstranitelnou vadu, bylo by na místě návrh odmítnout bez rozhodování o odkladném účinku.
12. Žalovaný ve svém vyjádření zpochybňuje **aktivní žalobní legitimaci** žalobce.
13. Jak vyplývá z provedené rekapitulace, žalobce je spolkem, který nebyl účastníkem správního řízení. Tato situace je důsledkem změny zákonné úpravy, kdy § 70 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění účinném od 1. 1. 2018 (po účinnosti novely provedené zákonem 225/2017 Sb.), přiznává ekologickým spolkům možnost účastnit se pouze „řízení podle tohoto zákona“, tedy zákona o ochraně přírody a krajiny, nikoliv všech řízení, jimiž může být dotčeno právo na příznivé životní prostředí, včetně řízení podle stavebního zákona. Ústavní konformitu této zákonné úpravy akceptoval Ústavní soud v nálezu ze dne 26. 1. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 22/17. Ústavní soud akcentoval, že spolky mají právo proti rozhodnutím, které vzešly z řízení, jichž nebyly účastníky, podat správní žalobu. Připomněl, že žalobní legitimace je v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), založena již na prostém tvrzení o zkrácení na svých právech správním rozhodnutím. Podmínkou pro procesní legitimaci k podání žaloby podle § 65 odst. 1 s. ř. s. tedy není účastenství ve správním řízení.
14. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 31. 1. 2019, č. j. 2 As 250/2018-68 (bod 16), uvedl, že spolek je oprávněn svou aktivní legitimaci odvozovat z § 65 odst. 1 s. ř. s., pokud tvrdí, že mu náleží subjektivní práva, která jsou daným zásahem dotčena. Nemusí jít pouze o vlastnické právo nebo jiná věcná práva člena spolku, připouští se i dotčení práva členů spolku na příznivé životní prostředí (aniž by bylo odvozováno z existujícího věcného práva v regulovaném území), jestliže má tvrzený zásah důsledky pro dosahování cílů, na něž se spolek zaměřuje. Vedle spolků na ochranu přírody a krajiny si tak lze představit např. zahrádkářské spolky, spolky organizující rekreační využití určité lokality aj. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2017, č. j. 3 As 126/2016-38). Možnost spolku bránit právo na příznivé životní prostředí není samozřejmě bezbřehá. Konstantní judikatura vyžaduje také přítomnost lokálního prvku, tedy dostatečně silný vztah žalobce k území, jež má být záměrem dotčeno (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 6. 2015, čj. 1 As 13/2015-29 a v něm uvedenou judikaturu).
15. Z uvedeného plyne, že při posuzování aktivní žalobní legitimace spolku je třeba zabývat se zejména možnou dotčeností členů spolku napadeným rozhodnutím, povahou spolku a jeho posláním.
16. V projednávané věci je žalobcem spolek, jehož hlavním účelem je dle stanov spolku *ochrana životního prostředí, zejména pak přírody a krajiny, čímž chce spolek docílit zlepšení stavu životního prostředí, zejména, avšak nikoliv výhradně v okolí městských částí xxx a xxx*. K cílům činnosti spolku patří podpora řešení a uplatnění principů udržitelného rozvoje na regionální úrovni s ohledem na změny klimatu a zachování důležité biodiverzity v krajině, ochrana zdraví obyvatel v návaznosti na formování urbanistického konceptu, snižování negativních dopadů automobilové dopravy na zdraví obyvatel či zachování a rozvoj historických a kulturních hodnot městských částí xxx a xxx.
17. Žalobce již v podané žalobě dle soudu přesvědčivě předestřel obsah své činnosti i vazbu k území dotčenému nyní povolovaným záměrem. Žalovaný ve vyjádření k návrhu na přiznání odkladného účinku žádné z žalobcových tvrzení nezpochybnil. Osoba zúčastněná na řízení pak uvedla, že petice, na které žalobce odkazoval, nemají souvislost s nynějším řízením.

18. Z obsahu žaloby je dle soudu zřejmé tvrzení o zkrácení na právu na příznivé životní prostředí. Je nerozhodné, že žalobcem uváděné petice se nevztahují přímo k nyní řešenému záměru, jak namítá OZNŘ. Odkaz na jiné aktivity žalobce (uváděné petice) dokládá skutečný vztah žalobce k území, na němž vykonává svoji činnost, a potvrzuje žalobcovu aktivitu za účelem, za níž by založen, což jsou podstatné aspekty pro posouzení žalobní legitimace, jak bylo výše objasněno. Městský soud tak uzavírá, že o aktivní procesní legitimaci žalobce nemá pochybnosti. Pouze na okraj městský soud dodává, že otázka skutečného zkrácení na žalobcových právech je otázkou důvodnosti žaloby, která s procesní žalobní legitimací nesouvisí a není předmětem tohoto rozhodnutí.
19. Pro úplnost městský soud doplňuje, že si je vědom judikatorní linie (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 6. 2023, č. j. 4 As 33/2023-26, č. 4500/2023 Sb. NSS, či obdobně rozsudek NSS ze dne 27. 9. 2023, č. j. 6 As 225/2022-36), která dovodila, že má-li být součástí územního rozhodnutí povolení výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů podle § 56 odst. 6 zákona o ochraně přírody a krajiny či povolení ke kácení dřevin dle § 8 odst. 6 téhož zákona, stavební úřad autoritativně rozhoduje i ve věci ochrany přírody, a tedy vede (také) řízení podle zákona o ochraně přírody a krajiny. Spolky, jejichž předmětem činnosti je ochrana přírody a krajiny, proto mohou podle § 70 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny být účastníky takových řízení. Uvedený závěr se týká také společného územního a stavebního řízení, které probíhalo v nyní řešené věci.
20. Přestože stavební úřad v nynějším případě rozhodoval taktéž o kácení dřevin, městský soud má za to, že v době zahájení řízení, kdy byl všeobecně přijímaným kategorický závěr o nemožnosti účasti spolků ve stavebním řízení, nebylo možno po žalobci vyžadovat, aby oprávněně předpokládal, že by se společného řízení mohl zúčastnit a do řízení se jako účastník přihlásil. Nález Ústavního soudu se této otázce nevěnoval, shledal regulaci vyloučení spolků z řízení podle stavebního zákona souladnou s ústavním pořádkem, a naopak vyzdvihl možnost spolků obrátit se v případě dotčení na jejich právech na soud. Městský soud má za to, že odepření přístupu k soudnímu přezkumu na základě výše uvedeného právního závěru (s odůvodněním, že žalobce se mohl do řízení jako účastník přihlásit podle § 70 odst. 3 zákona o ochraně přírody a krajiny a v takovém případě by měl možnost proti rozhodnutí stavebního úřadu podat odvolání), by bylo s ohledem na vyjasnění této otázky až po zahájení správního řízení, resp. i vydání prvostupňového správního rozhodnutí, v rozporu s premisou, na níž Ústavní soud postavil konformitu právní úpravy s ústavním pořádkem a vedlo by v nyní řešeném případě k odepření spravedlnosti. Ze stejného důvodu je dle městského soudu pro posouzení aktivní žalobní legitimace žalobce nerozhodná taktéž otázka, zda žalobce dle § 70 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny požádal, aby byl správním orgánem informován o zahajovaných správních řízeních, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny, zda se tak případně stalo, či zda se žalobce o zahájeném společném řízení ve věci stavby sjezdu mohl dozvědět z úřední desky stavebního úřadu.
21. Městský soud se dále zaměřil také na otázku **napadeného rozhodnutí**.
22. Ve vztahu k žalobcům, kteří nebyli účastníky správního řízení, judikatura dovodila, že po nich pro přípustnost žaloby nelze požadovat vyčerpání opravného prostředku (typicky v podobě odvolání proti správnímu rozhodnutí), který jim zákon neumožňuje podat. V takovém případě soudy dovodily, že je nutno připustit žalobu přímo proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 4. 2014, č. j. 4 As 157/2013-33, č. 3060/2014 Sb. NSS).
23. Z uvedeného však dle městského soudu nelze dovozovat, že by žaloba „neúčastníka řízení“ musela být vždy bezpodmínečně podána proti prvostupňovému rozhodnutí. Uvedené závěry byly vedeny smyslem připustit soudní přezkum k žalobám osob, které se nemohly účastnit správního řízení, a přesto se cítí rozhodnutím dotčeny na svých veřejných subjektivních právech. Jsou tedy

výjimkou z pravidla, že správní soud poskytuje ochranu subsidiárně, pokud se osoba nedomůže svých práv ve správním řízení (§ 5 s. ř. s.). Není obecně smyslem soudního přezkumu přezkoumávat rozhodnutí, které může být zrušeno či změněno v odvolacím řízení, jehož účinky jsou v důsledku podaného odvolání sistovány a které tak žádným způsobem do práv jeho adresátů ani třetích osob nezasahuje (§ 85 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád).

24. V případech soudního přezkumu prvostupňových správních rozhodnutí k žalobám spolků, které jsou městskému soudu známy, se jednalo o situace, kdy odvolání proti napadenému rozhodnutí nebylo (popř. nemohlo být) vůbec podáno a rozhodnutí bylo tedy v době soudního přezkumu pravomocné (viz rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 6. 9. 2022, č. j. 43 A 16/2022-48, rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 6. 2023, č. j. 8 A 139/2021-57, či rozsudek téhož soudu ze dne 16. 8. 2023, č. j. 11 A 13/2022-167).
25. Důsledné trvání na uplatnění výše uvedeného pravidla by mohlo vést k situaci, kdy se osoba, jež nebyla účastníkem správního řízení, seznámí s rozhodnutím správního orgánu prvního stupně, ovšem s ohledem na svou informovanost o podaném odvolání s žalobou vyčká (vzhledem k tomu, že rozhodnutí může být v odvolacím řízení změněno či dokonce zrušeno) právě do rozhodnutí o tomto opravném prostředku. Rozumně přitom předpokládá, že rozhodnutí by mohlo být v odvolacím řízení změněno; nelze vyloučit ani to, že takovou eventuální změnou budou ještě významněji dotčeny zájmy, které je spolek povolán chránit. Následně podanou žalobu proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně by přitom v takovém případě bylo nutno hodnotit jako opožděnou a žalobce by neměl možnost nechat rozhodnutí, o němž tvrdí, že je jím dotčen na svých veřejných subjektivních právech, podrobit soudní kontrole, přestože ve svém procesním chování zcela legitimně vycházel z principu subsidiarity soudní ochrany.
26. Taková situace (která je vyvolaná primárně problematickou právní úpravou účastenství spolků v řízeních dle stavebního zákona – k tomu srov. odlišné stanovisko k nálezu Pl. ÚS 22/17, či odst. 45 rozsudku č. j. 43 A 16/2022-48) je dle městského soudu nežádoucí, a je proto nutno zvolit výklad, který k uvedenému závěru nepovede. Takovým závěrem je připuštění projednání žaloby nejen proti prvostupňovému správnímu rozhodnutí, ale také proti rozhodnutí odvolacímu, bylo-li vydáno, čemuž dle městského soudu nic nebrání, neboť se jedná o standardní postup v řízení o žalobě dle § 65 a násl. s. ř. s. Jak ostatně uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 11. 10. 2023, č. j. 1 As 64/2023-91, *jestliže ekologické spolky nemohou být přímo účastny správních řízení, avšak zůstává jim zachováno právo na přístup k soudu, pak je třeba neklást výkonu tohoto práva striktní a formalizované překážky*.
27. Soud si je vědom rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2020, č. j. 9 Afs 316/2019-44, v němž NSS konstatoval, že žalobce, jenž nebyl účastníkem daňového řízení, je oprávněn podat žalobu toliko proti rozhodnutí správce daně, nikoliv proti rozhodnutí o odvolání jiné osoby. Toto rozhodnutí se však týkalo skutkově odlišné situace, neboť podání odvolání proti rozhodnutí správce daně (zde o zřízení zástavního práva k movitým věcem) nemá dle § 109 odst. 5 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, odkladný účinek. Účinky předběžně vykonatelného prvostupňového rozhodnutí vůči žalobci tak i přes podání odvolání zůstaly zachovány a byly způsobilé zasáhnout do jeho právní sféry, na rozdíl od situace nyní řešené, kdy podáním odvolání proti schválení stavebního záměru stavebním úřadem toto rozhodnutí pozbylo až do nabytí právní moci rozhodnutí o odvolání způsobilost vyvolávat jakékoliv právní účinky, a tedy žalobci žádným způsobem nezasahovalo do práv. Závěr Nejvyššího správního soudu tak dle městského soudu nelze bez dalšího na nyní projednávanou věc vztáhnout, a to jak pro jeho automatickou nepřenositelnost, tak pro důsledky, které by takový výklad zakládal (*denegatio iustitiae*).
28. Městský soud z výše uvedených důvodů považoval za předmět řízení o podané žaloby napadené rozhodnutí žalovaného, a proto také jako s žalovaným v souladu s § 69 s. ř. s. jednal s Magistrátem hlavního města Prahy.
29. Městský soud se zabýval také otázkou **včasnosti** podané žaloby.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

30. Obecně lze žalobu proti rozhodnutí podle § 72 odst. 1 s. ř. s. podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem. Právní předpisy výslovně neupravují situaci, kdy žalobu podává osoba, která nebyla účastníkem správního řízení, a rozhodnutí jí proto nebylo oznamováno. V takovém případě je třeba vyjít z toho, že žalobci počne plynout lhůta pro podání žaloby okamžikem, kdy se prokazatelně mohl seznámit se skutečností, že napadené rozhodnutí bylo vydáno, i s jeho obsahem (viz rozsudky NSS ze dne 25. 6. 2014, č. j. 1 Afs 52/2014-38, či ze dne 17. 6. 2011, č. j. 5 Afs 10/2011-94).
31. Žalobce podal dne 2. 4. 2024 žalobu, v níž uvedl, že dosud není seznámen s obsahem rozhodnutí žalovaného, neboť žalovaný mu kopii napadeného rozhodnutí dosud nezpřístupnil, ačkoliv o to požádal.
32. K tomu městský soud uvádí, že žaloba podaná před tím, než je žalobce, který nebyl účastníkem řízení, s rozhodnutím seznámen, není bez dalšího projednatelná. Jedná se však o odstranitelný nedostatek řízení, a žalobu proto nelze bez dalšího odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. pro předčasnost (srov. přiměřeně rozsudek rozšířeného senátu NSS č. j. 2 As 27/2004-78 z 12. 10. 2004, či rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 20. 6. 2023, č. j. 10 A 105/2022-122, který se týkal obdobné situace spolku, jenž nebyl účastníkem správního řízení).
33. Městský soud však neshledal, že by tato skutečnost bránila rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku, neboť jde o rozhodnutí dočasného charakteru, kterým se upravují poměry účastníků pouze prozatímně, do rozhodnutí soudu o věci samé. Naopak, pokud by městský soud rozhodoval o návrhu na přiznání odkladného účinku až poté, co by žaloba byla prosta všech vad, mohlo by se stát, že jeho rozhodnutí již nebude mít faktický účinek, neboť stavba již bude například z velké části realizována.
34. S ohledem na výše uvedené městský soud žalobce vyzval, aby soudu ve lhůtě 5 dnů od doručení tohoto usnesení sdělil, zda se s napadeným rozhodnutím seznámil, resp. kdy se tak stalo. Tato informace je jednou z náležitostí žaloby [§ 71 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] a jak bylo výše uvedeno, je rozhodná pro běh lhůty pro podání žaloby a též možnosti rozšířit žalobu o dosud nenapadené výroky či o další žalobní body (§ 71 odst. 2 s. ř. s.).
35. Pro případ, že by žalobce dosud neměl rozhodnutí žalovaného k dispozici, přikládá jej soud k tomuto usnesení. Nejpozději dnem doručení tohoto usnesení tak bude žalobcem s obsahem uvedeného rozhodnutí seznámen. Soud však předpokládá, že se tak stalo již dříve, a to s ohledem na vyřízení žalobcem podané žádosti o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, kterou v žalobě zmiňoval.

K odkladnému účinku

36. Protože městský soud ve věci neshledal neodstranitelný nedostatek podmínek řízení, mohl přikročit k posouzení návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě.
37. Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. *soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.*
38. Uvedené ustanovení podmiňuje přiznání odkladného účinku žalobě současným splněním tří podmínek, a to: 1) výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by pro žalobce znamenaly újmu, 2) tato újma je pro žalobce *nepoměrně větší*, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám a 3) přiznání odkladného účinku není v rozporu s *veřejným zájmem*.
39. Při nesplnění byť jen jedné z uvedených podmínek nelze odkladný účinek žalobě přiznat.

40. Platí, že žalobce je v návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě povinen vylíčit újmu, která mu hrozí. Svá tvrzení o povaze a intenzitě konkrétní hrozící újmy musí zároveň osvědčit (srov. usnesení NSS ze dne 24. 9. 2015, č. j. 2 As 218/2015-50). Vznik újmy musí být v příčinné souvislosti s výkonem napadeného rozhodnutí či jiným právním následkem plynoucím z rozhodnutí. Zároveň musí jít o následek určité intenzity, aby jej bylo vůbec možno označit za újmu „*nepoměrně větší*“. Hrozící újma musí být závažná a reálná, nikoliv pouze hypotetická či bagatelní (srov. usnesení NSS ze dne 3. 10. 2017, č. j. 9 Afs 275/2017-20). Návrh musí být dostatečně individualizovaný a podepřený konkrétními důkazy (srov. usnesení NSS ze dne 30. 1. 2012, čj. 8 As 65/2011-74).
41. Z obsahu návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě vyplývá, že důvodem jeho podání je skutečnost, že se stavbou, či minimálně s přípravnými pracemi, již bylo započato, přičemž žalobce tvrdí, že uvedený záměr je v rozporu se zájmy, které jako spolek svou činností chrání.
42. Ačkoliv má projednávaná věc jistá specifika, která je třeba při jejím posuzování vzít v úvahu (viz níže), městský soud neshledal, že žalobcova tvrzení stran újmy, která mu výkonem rozhodnutí hrozí, jsou dostatečně závažná a konkrétní, aby za stávající procesní situace odůvodňovala přiznání odkladného účinku.
43. Městský soud nepřehlédl, jak je uvedeno již výše, že žalobce podal dne 2. 4. 2024 žalobu, aniž by byl seznámen s obsahem rozhodnutí žalovaného. Z uvedeného nutně plyne jistá obecnost žalobní argumentace, kterou žalobce avizoval doplnit, a tomu odpovídající obecnost návrhu na přiznání odkladného účinku. Městský soud měl na paměti také to, že v důsledku nynější zákonné konstrukce, kdy se žalobce nemohl účastnit správního řízení, může vnést do řízení o soudním přezkumu rozhodnutí nové a ve správním řízení neposuzované či neakcentované skutečnosti, s nimiž se rozhodující správní orgány nemohly seznámit, vzít je v úvahu a reagovat na ně. Tím spíše je nutno zajistit, aby ochrana, která se environmentálním spolkům před soudy dostane, byla účinná, a nikoliv pouze formální, tedy aby žalobci zůstala zachována možnost domoci se přezkumu napadeného rozhodnutí s reálnými důsledky.
44. Přes výše uvedené městský soud nepovažoval žalobcem předestřené důvody pro přiznání odkladného účinku za dostatečné. Ačkoliv po žalobci není s ohledem na jeho povahu environmentálního spolku, jehož posláním je ochrana životního prostředí, v jistých situacích dle soudu možné požadovat, aby tvrdil újmu tak konkrétní jako jiní žalobci (například ohrožení sousední nemovitosti prováděním stavby či jiné snadno představitelné situace), jistě nepostačí obecný poukaz na snahu o zachování příznivého životního prostředí, jako je tomu v nynější věci.
45. Žalobce v návrhu na přiznání odkladného účinku pouze bez dalšího odůvodnění konstatoval, že mu jde o to, aby nedocházelo ke zvyšování rozlohy zastavěných zpevněných ploch. Tato snaha je sice z pohledu jeho činnosti pochopitelná a soud ji nikterak nezpochybňuje (a v rámci meritorního rozhodnutí o jeho žalobě se bude zabývat tím, zda je rozšíření zastavěné plochy v souladu s právními předpisy), ve vztahu k návrhu na přiznání odkladného účinku je však takové tvrzení nedostatečné. Žalobce nepopisuje žádné konkrétní negativní dopady, které by provedení stavby mohlo mít na životním prostředí dané lokality, a tedy jak se realizace stavby přímo dotkne členů, jež žalobce sdružuje a jejichž zájmy hájí. Pouze tato konkrétní tvrzení by městský soud mohl relevantně posoudit z hlediska hrozící újmy a poměřit ji s újmou, která by mohla vzniknout třetím osobám. Lze poznamenat, že dle souhlasných tvrzení žalobce i osoby zúčastněné na řízení k vykácení dřevin pro realizaci stavby již došlo, v tomto směru by proto ostatně přiznání odkladného účinku nemělo žádný efekt.
46. Má-li žalobce obavu, že v případě zrušení rozhodnutí žalovaného soudem již nebude možno stavbu odstranit, s takto kategorickým tvrzením se městský soud neztotožňuje. Stavební zákon se zrušením dříve vydaného stavebního povolení počítá a stanoví postupy, jak takovou situaci řešit, přičemž pokud nebude stavba v opakovaném stavebním řízení dle § 129 odst. 5 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), povolena, stavební úřad

nařídí její odstranění [§ 129 odst. 1 písm. e) stavebního zákona]. V projednávané věci je třeba zejména přihlídnout k tomu, že se jedná o vybudování sjezdu z veřejné komunikace na soukromý pozemek o délce cca 24 metrů, tedy nejde o zbudování rozměrného stavebního díla (např. bytového domu), s jehož faktickým odstraněním by se pojily zvláštní potíže či nepřiměřené náklady.

47. Žalobcová obava z ohrožení bezpečného provozu městské autobusové dopravy po hlavní komunikaci, na kterou má být sjezd napojen, pak v návrhu zůstala také ve zcela obecné rovině, žalobce nikterak nekonkretizoval, z jakého důvodu by mělo realizací stavby dojít ke zhoršení či znepřehlednění dopravní situace v dané lokalitě, či k jinému důsledku, který by znamenal riziko pro občany městské části využívající tuto komunikaci.
48. Soud uzavírá, že žalobce dostatečně netvrdil ani neosvědčil újmu, která by mu výkonem napadeného rozhodnutí mohla vzniknout. Soud proto dále nepoměřoval potenciální újmu jiných osob, ani se nezabýval otázkou souladu návrhu na přiznání odkladného účinku s veřejným zájmem, a odkladný účinek žalobě nepřiznal.
49. Přestože tak nebyla splněna již první podmínka přiznání odkladného účinku žaloby, soud pro úplnost dodává, že v projednávané věci jde navíc o typický příklad toho, kdy může dojít ke vzniku újmy třetí osoby – stavebníka. Ten by byl totiž nucen po dobu soudního řízení stavební záměr a jeho přípravu odložit, a byl tak vystaven obtížím spojeným s odkládáním realizace stavby, případně i nutnosti pozdějšího vynaložení vyšších nákladů. V porovnání s tím pak o to více vyvstává potřeba náležitého zdůvodnění návrhu na přiznání odkladného účinku a nedostatečnost obecné argumentace žalobce v dané věci. Soud se však již detailním poměřováním újmy žalobce a třetích osob detailněji nezabýval, neboť by to bylo s ohledem na výše uvedené nadbytečné, resp. předčasné.
50. Lze totiž doplnit, že žalobci nic nebrání případnou konkrétní újmu, která přímo jemu může ve světle výše předestřených závěrů výkonem napadeného rozhodnutí vzniknout, dotvrdit a doložit později a o přiznání odkladného účinku požádat opětovně.
51. Soud rovněž zdůrazňuje, že nepřiznáním odkladného účinku žaloby nijak nepředjímá rozhodnutí o věci samé, neboť posouzení souladu napadeného rozhodnutí se zákonem v mezích žalobních bodů, jak po stránce hmotněprávní, tak i procesní, není předmětem rozhodování o odkladném účinku, ale právě až rozhodnutí o věci samé.
52. Nyní lze k meritornímu posouzení uvést jen tolik, že s ohledem na povahu věci soud k projednání žaloby přistoupí přednostně – k určité újmě žalobce (resp. újmě na jím strážných zájmech) zde totiž může dojít, přičemž na straně druhé může řízení vyústit i ve vznik újmy stavebníka. Je ovšem plně odpovědností stavebníka, jestli k započetí realizace stavby přistoupí i s vědomím probíhajícího soudního přezkumu, jehož důsledkem může být i zrušení napadeného rozhodnutí a potenciální vznik dalších nákladů spojených se stavbou.

Poučení:

Proti výrokům tohoto rozhodnutí není kasační stížnost přípustná [§ 104 odst. 3 písm. b a c) s. ř. s.].

Praha 2. května 2024

Mgr. Martin Lachmann v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.